

RAQAMLI ASRDA MAKTABGACHA TA'LIM: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Ismatullayeva Gulshoda

Farg'ona viloyat pedagogik mahorat markazi

Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalri kafedrasi

Katta o'qituvchisi Ismatullayeva Gulshoda

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli texnologiyalar davrida maktabgacha ta'lim tizimini modernizatsiya qilish zaruriyati, mavjud muammolar hamda ularni bartaraf etish yo'llari yoritilgan. Bolalarda raqamli kompetensiyalarni shakllantirish, pedagoglarning zamonaviy axborot vositalaridan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, maktabgacha ta'lim, innovatsiya, texnologiya, pedagogika, axborot-kommunikatsiya vositalari.

Bugungi kunda dunyo miqyosida raqamli texnologiyalar hayotning barcha jabhalariga chuqur kirib bormoqda. Ta'lim sohasida, ayniqsa, maktabgacha ta'lim tizimida ham bu jarayon sezilarli o'zgarishlarni keltirib chiqarmoqda. Zamonaviy bolalar raqamli muhitda ulg'aymoqda, shuning uchun ularni o'qitish va tarbiyalash jarayonida raqamli yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish, tarbiyachilarning raqamli savodxonligini oshirish va o'quv jarayonini zamon talablari asosida tashkil etish dolzarb masalalardan biridir. Mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini yaxlit uzluksiz ta'lim tizimining muhim bo'g'ini sifatida yanada takomillashtirish, maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarmog'ini kengaytirish hamda moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, ularni malakali pedagog kadrlar bilan ta'minlash, bolalarni har tomonlama intellektual, ma'naviy-estetik va jismoniy rivojlantiruvchi zamonaviy ta'lim dasturlari va texnologiyalarini

ta'lim-tarbiya jarayoniga joriy etish, ularning maktabga tayyorgarlik darajasini tubdan oshirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Zero, Yangi O'zbekiston Davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri uzluksiz ta'limning barcha jabhalari, shu jumladan maktabgacha ta'lim va tarbiya jarayonida ham zamonga mos ta'lim sifatini ta'minlashdir. Respublikamizda kadrlar tayyorlash sohasida amalga oshirilayotgan uzluksiz ta'lim tizimidagi islohotlar ta'lim jarayonlarini tashkil etish va boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning zamonaviy talablariga mos keladigan, demokratik va insonparvarlik tamoyillariga asoslangan ta'lim sifati boshqaruvini shakllantirishni taqozo etmoqda.

Maktabgacha ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llash ta'lim jarayonining sifatini oshirishga, bolalarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik, muloqotga kirishish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Raqamli ta'lim vositalari yordamida bolalar interfaol o'yinlar, audio-video materiallar, animatsiyalar orqali yangi bilimlarni oson o'zlashtiradilar. Shu bilan birga, raqamli ta'lim jarayonida bir qator muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim hududlarda internet tarmog'ining sifati past, texnik vositalar yetishmaydi, ayrim pedagoglar raqamli vositalardan foydalanish bo'yicha yetarli malakaga ega emaslar. Bundan tashqari, bolalarning ortiqcha ekran oldida vaqt o'tkazishi ularning sog'lig'iga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bois, raqamli texnologiyalardan foydalanishda me'yor va balansni saqlash zarur. Muammolarni hal etish yo'llaridan biri – bu pedagoglarning doimiy malaka oshirishini ta'minlash, ular uchun raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan o'quv kurslarini tashkil etishdir. Shuningdek, davlat tomonidan maktabgacha ta'lim tashkilotlarini zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash, bolalarning yoshiga mos raqamli kontent ishlab chiqish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli asrda tarbiyachi nafaqat bilim beruvchi, balki axborot texnologiyalaridan foydalana oladigan ijodkor shaxsga aylanishi zarur. U bolalarga

raqamli madaniyatni singdirish, ularni axborot oqimida yo‘naltira bilish, xavfsiz internet muhitida ishlash ko‘nikmalarini berish bilan shug‘ullanadi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli asrda maktabgacha ta’lim tizimini takomillashtirish — bu zamon talabi. Raqamli texnologiyalarni samarali qo‘llash orqali ta’lim jarayonining sifatini oshirish, bolalarda yangi kompetensiyalarni shakllantirish, pedagoglarning kasbiy mahoratini yuksaltirish mumkin. Eng asosiysi, raqamli muhitda tarbiyalangan bola — bu mustaqil fikrlaydigan, ijodkor va yangilikka intiluvchan shaxsdir. Shunday ekan, raqamli ta’lim imkoniyatlarini to‘g‘ri yo‘naltirish, uni tarbiyaviy jarayon bilan uyg‘unlashtirish maktabgacha ta’limning asosiy vazifalaridan biri bo‘lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026 yillarda maktabgacha va maktab ta’limini rivojlantirish strategiyasi to‘g‘risidagi qarori. PQ–4937-son, 2021-yil 28-dekabr.
2. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi rasmiy veb-sayti: www.maktabgacha.uz (<http://www.maktabgacha.uz/>)
3. Ибрагимова Д.Ж. Современные подходы к формированию профессиональной компетентности педагогов в условиях цифровизации образования. Педагогическое образование и наука, 2022. №3. – С. 59–64.
4. Karimova, M. (2021). Development of digital competence of preschool teachers in the context of modern educational challenges. International Journal of Early Childhood Education, 45(2), 33–41.
5. UNESCO. (2020). ICT Competency Framework for Teachers (Version 3). Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

6. OECD. (2021). Empowering Teachers in the Digital Age: Policies and Practice in Preschool Education. OECD Education Working Papers, No. 246. Paris: OECD Publishing.

7. Abdukarimova, D. (2023). Integration of digital technologies into early childhood education in Uzbekistan. Education and Technology Journal, Vol. 11, No. 1, pp. 17–25.

8. Baxodirova, S. (2022). Maktabgacha ta'lim tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanishning metodik asoslari. – Toshkent: TDPU ilmiy nashriyoti.

9. European Commission. (2019). Digital Education Action Plan. Brussels.

10. Xolboyeva, D. (2023). Tarbiyachilarning raqamli savodxonligini rivojlantirishning dolzarb jihatlari. Ta'limda innovatsiyalar ilmiy-amaliy jurnali, №1(9), 45–51-bet.

11.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=07f0edgAAAAJ&citation_for_view=07f0edgAAAAJ:9yKSN-GCB0IC

12. [KOUCHING TEXNOLOGIYASI PEDAGOGIK KOMPETENTSIYANI OSHIRISH SHAKLI SIFATIDA](#) I Tuychiyeva, M Hokimjonova, D Muqimova - ... : Innovative, educational, natural and social sciences, 2022